

DE KONINKLIJKE MARINE OP HET WITTE DOEK

8 april jongstleden is de actiefilm *Invasie* in voorpremière gegaan. De film verkent het scenario wat er gebeurt als Curaçao en Aruba onder aanval komen van een vijandelijke macht. 'Een heel spannende film', zo reageert C-ZSK viceadmiraal René Tas naderhand: 'Ik heb mij echt geen minuut verveeld'. Voor regisseur Bobby Boermans was het al lange tijd een droom om een film als *Invasie* te maken: 'Je komt met een lijstje van dingen die je graag in de film wil hebben en voor je het weet staan je acteurs op het dek van een onderzeeboot.'

De film is losjes gebaseerd op een diplomatieke rel in 2014 rond de benoeming van Hugo Carvajal als consul van Venezuela op Aruba. Carvajal, voormalig hoofd van de Venezolaanse militaire inlichtingendienst, zou zich schuldig hebben gemaakt aan drugssmokkel en is op verzoek van de Verenigde Staten door Nederland aangehouden, ondanks zijn diplomatieke onschendbaarheid. Toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Frans Timmermans wees op onduidelijkheid over Carvajal's status als consul. Venezuela dreigde met economische sancties en na enige 'juridische duiding' is de diplomaat vrijgelaten. Niet geheel tot tevredenheid van Washington overigens, die Carvajal Aruba zag verlaten en pas in 2019 bij diens aanhouding in Spanje een nieuwe kans kreeg op uitlevering. 'Il Pollo', zoals de Venezolaan bekendstaat, is juli vorig jaar aan de VS uitgeleverd – na weer een onderduikperiode van twee jaar in Madrid – en reeds in New York voor de rechter verschenen.

Nederland staat er alleen voor

De rol van Venezolaanse (of Veraguaanse) diplomaat Hector Lagarto wordt in *Invasie* vertolkt door de Spaanse Oscar Foronda, die verder weinig in de film te doen heeft. Dat is jammer, want zijn aanhouding is door president Cruz van Veragua omarmd als casus belli en marinierskazerne Savaneta, waar men Lagarto gevangenhoudt, komt hierdoor zwaar onder vuur te liggen. We vergeten voor nu dat de schrijvers navolgende desorganisatie en besluiteloosheid van een handjevol mariniers onder leiding van MAJMARNs Brouwer (Raymond Thiry) toewijzen aan de jaarlijkse verlofperiode. Nadat Legarto succesvol is geëvacueerd naar stationsschip Zr.Ms. *Groningen* is zijn rol over, tot commandant KLTZ Bot (Fedja van Huêt) aan het einde van de film het plot voorziet van de zinderende onthul-

ling dat 'Lagarto een dictator-encyclopedie is' waar de Amerikanen interesse in zouden hebben. Dit mag dan wel een zeer slecht geschreven hint zijn naar Carvajal's odyssee uit 2014, maar voor de gemiddelde kijker komt Legarto's belang als gevangene alsook het vermelden van de VS volkomen uit de lucht vallen. Eerder hoort de minister-president nog dat de ABC-eilanden zo'n beetje het enige stukje land is waar Washington – hoewel ze de NAVO bedoelen – geen vlag heeft gepland en 'artikel 5' zij niet in werking kunnen stellen. 'We staan er alleen voor', aldus de premier. Dat diezelfde premier vervolgens de eilanden aan hun lot overlaat, de MSTU niet inzet, geen militaire operatie begint, een OPV solo laat opereren, zijn diplomaat in Veragua beveelt op post te blijven en zich als een kluizeenaar opsluit in zijn Haagse commandocentrum vergeten we voor nu.

De Nederlandse diplomaat in kwestie is Maurits Caan (Gijs Scholten van Aschat), die tegen zijn orders in toch besluit het fictieve land te ontvluchten. Deze parallelle verhaallijn is bijna komisch als Scholten van Aschat maar wat graag zijn volledige hebben en houden alsook zijn personeel achterlaat en zo snel als mogelijk het plaatselijke vliegveld probeert te bereiken. Twee jonge mariniers, die enkele uren daarvoor hun eindoefening met goed gevolg hebben afgerond, worden vanaf de *Groningen* ingezet om de knorrige diplomaat op te pikken. Kort na de relatief soepele pick-up storten zij neer in de jungle van Veragua en nadat Scholten van Aschat ongeïnteresseerd zijn neus ophaalt voor zijn morsdode en half onder de helikopterotor bedolven secretaresse, begint een vermakelijk avontuur door een groene hel. In de tussentijd zegt de premier nog altijd niets, wordt de *Groningen* teruggeroepen, lijkt niemand wakker te liggen van de neergestorte helikopter en diens bemanning en vindt de consul dat zijn evacuatie – tegen alle verwachtingen in – maar moeizaam verloopt. Het is wellicht wat vergezocht. Wat ondertussen langs de kijker heen gaat, is dat een revolutionaire Veraguaanse beweging besloten heeft president Cruz af te zetten en per direct de vijandelikheden jegens Nederland te stoppen.

*'Uiteindelijk is realisme niet
waartoe Invasie een poging doet'*

Uiteindelijk is realisme niet waartoe *Invasie* een poging doet. En om goede reden. De film is, in woorden van regisseur Boermans, 'een spannend jongensboekavontuur'. Aan tafel bij BEAU legt hij uit: 'Ik ben een jaren '90 kind, en opgegroeid met Sylvester Stallone en Arnold Schwarzenegger en met films als *Bad Boys*'. Laatstgenoemde film is geregisseerd door explosiekoning Michael Bay en zijn invloed op Boermans is merkbaar. 'Ik hou van dingen opblazen', aldus de 42-jarige Eindhovenaar. Pakken we klasieters erbij als *Rambo* (1982), *Commando* (1985) en *Sniper* (1993), dan zien is *Invasie* inderdaad een avonturenfilm met een militair randje. Explosies, evacuaties, achtervolgingen, jungle-warfare, slechte oneliners, heldendom, een vleugje patriotisme en bovenal avontuur. Dit alles met een glansrijke rol voor de Koninklijke Marine, die veel materiaal en locaties voor de film beschikbaar stelde. *Invasie* is geenszins een blockbuster van hetzelfde kaliber als voor-noemde films, maar dient hetzelfde doel: 90 minuten actie in een ver oord.

Het militair-entertainment complex

Het US *Department of Defense* speelt al decennialang een significante rol in het ondersteunen van filmproducties waarin de Amerikaanse krijgsmacht vertegenwoordigd is. Dit *military-entertainment complex* is erop gericht samenwerking tussen de twee industrieën te bevorderen in elkaars voordeel. Enerzijds brengt het Hollywood de nodige financiële en materiële ondersteuning, anderzijds oefent het Pentagon invloed uit op het militaire narratief en laat zodoende de land-, lucht-, en zeestrijdkrachten op een lovende manier van het scherm spatten. Bekende voorbeelden zijn *Black Hawk Down* (2001), *Transformers* (2017), *Captain Marvel* (2019), *Top Gun* (1986) en diens opvolger *Top Gun: Maverick* (2022). In het geval van voorlaatst genoemde zocht de US Navy als gevolg van de pijnlijke terugtrekking uit Vietnam naar manieren om het publieke imago op te poetsen. 'We love it!', aldus een vertegenwoordiger van het *Navy Recruiting Command* nadat Tom Cruise in 1986 wereldwijd de bioscopen – en de harten van velen – invloog met zijn F-14A *Tomcat*.¹ US Navy recruiters stelden aanmeldbureaus op in bioscopen om de horde aspirant piloten op te wachten (hoewel die niet kwam).²

Los van het personeelsvraagstuk (zie daarvoor een uitstekend interview met LTZ2OC Ronald De Hondt voor NH Nieuws³), gaat het met deze producties om het zichtbaar maken van de krijgsmacht. Afgelopen jaren hebben communicatieafdelingen hard gewerkt aan het creëren van unieke content op diverse platforms. Of dat nu gaat om specifiek voor recruitment bestemde advertenties zoals Generatie D, nieuwsitems, uitleg video's, fotorapportages of TikTok's, feit is dat Defensie druk timmert aan haar publieke imago. Dit is, laten we eerlijk zijn, keihard nodig nu personeel en materieel in grote getalen moeten instromen. In dat licht zal de gemiddelde Marineblad-lezer naar de film kunnen kijken. Niet om de kwaliteit van het script te duiden, of de cinematografie te analyseren. Het acteerwerk zal in Cannes heus geen eervolle vermelding krijgen en Boermans zal het Gouden Kalf waarschijnlijk mislopen. Waar het de marineofficier om zal gaan, is dat de Koninklijke Marine op het witte doek te zien is. De marine heeft aangegeven niet financieel te hebben bijgedragen aan de film, maar evenwel heeft het nooit eerder op zo'n

'De marine heeft nooit eerder op zo'n grote schaal meegewerkt voor én achter de schermen'

grote schaal meegewerkt voor én achter de schermen. Dat smaakt naar meer.

Ten slotte

Er valt wellicht wat te zeggen over het ongelukkige beeld van onze strijdkrachten in de verdediging van het Nederlands grondgebied. Maar een FRISC in achtervolging van een *go-fast*, terwijl een sluipschutter vanuit een boordhelikopter steun verleent, levert zeer geslaagde beelden op. Evenals de *Dolfijn*, die als onderdeel van een *covert* operatie kort op de vijandelijke kustlijn mariniers oppikt en een spectaculair entree maakt. Überhaupt mariniers in actie zien spreekt immer prachtig tot de verbeelding en laat de eerste vrouwelijke marinier heus realiteit worden. Nederland is een zeevarende natie en de Koninklijke Marine werkt hard aan haar toekomst. Er komen nieuwe schepen en voor het korps een nieuw *operating concept*. Nu is een mooie tijd om dat publieke imago op te waarderen en de huiskamer binnen te varen. Jongeren die hiernaar kijken en denken 'dat wil ik ook', is voor Nederland mooi meegenomen.

Bas Naafs

Noten

- 1 Mongilo, H. 'Will Top Gun: Maverick Boost Navy Recruiting? History Says Probably Not', USNI News, 27 mei 2022, zie: <https://news.usni.org/2022/05/27/will-top-gun-maverick-boost-navy-recruiting-history-says-probably-not>
- 2 Aanvankelijk is de toename in aanmeldingen voor de US Navy en US Naval Air Force grof overschat.
- 3 Zie: <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/333604/marinepersoneel-schittert-in-actiefilm-hoopt-zo-nieuwe-mensen-aan-te-spreken>

INVASIE

Genre	Actie
Regisseur	Bobby Boermans
Acteurs	Tarikh Janssen, Ortál Vriend, Gijs Blom e.a.
Producent	Errol Nayci
Release	11 april 2024
Duur	91 minuten